

VERSLAG RAADSCOMMISSIEVERGADERING FINANCIËN EN VEILIGHEID

Datum: 5 juni 2019
Plaats: oude raadzaal
Tijd: 20.00 – 22.56 uur

Aanwezig: H.E.H. van Niejenhuis (voorzitter, PvdA), GroenLinks: J. Been, A.M.M. Schoutens, M. Wijnja; PvdA: T.J. Bushoff, M. van der Laan; D66: B.N. Benjamins; SP: B. de Greef; VVD: E.H. Hessels, I. Jacobs-Setz; ChristenUnie: E. Heemstra (t/m B3), P. Rebergen (B4); Partij voor de Dieren: T. van Zoelen; CDA: R. Bolle (t/m B3), H.P. Ubbens (B4); 100% Groningen: M. Mellies; Stad en Ommeland: J. Atema; Student en Stad: N.E. Berenschot; PVV: K.A. Uneken

Namens de griffie: W.T. Meijer (raadsadviseur)

Namens het college: wethouders P.S. de Rook (t/m B3) *mede namens burgemeester*, R. van der Schaaf

Afwezig: burgemeester P.E.J. den Oudsten

Verslag: J. Bosma (Notuleerservice Nederland)

A. ALGEMEEN DEEL

A.1. Opening en mededelingen

De voorzitter:

- Opent de vergadering om 20.00 uur en heet iedereen hartelijk welkom.

A.2. Vaststelling agenda

- B1 wordt gecombineerd behandeld (Financiën en Veiligheid ineens).
- B2 en B3 worden gecombineerd behandeld.

De agenda wordt conform deze wijzigingen vastgesteld.

A.3. Rondvraag

Mw. Jacobs (VVD):

- Is geschrokken van de uitkomsten van het Investico-onderzoek naar misdaadcijfers, waaruit blijkt dat deze lager zijn dan de realiteit vanwege afnemende aangiftebereidheid en ontmoediging aangifte te doen. Landelijk is er een afname, maar er zijn lokaal grote verschillen.
- Vraagt of in Groningen ook sprake is van foutieve registratie en ontmoediging van aangiften.
- Wil weten of het zeker is dat de misdaadcijfers hier juist zijn. Heeft de burgemeester het voornemen dit met de korpschef nader te onderzoeken?

Wethouder De Rook:

- Weet dat de Nationale Politie zich niet herkent in het beeld van doelbewuste acties om foutief te registreren, al kan er her en der natuurlijk wel iets fout gaan.
- Geeft aan dat de politie-eenheid Noord-Nederland zich ook zeker niet herkent in het aansturen op foutieve registratie of het ontmoedigen van aangiften, al zijn incidenten niet uit te sluiten en kunnen administratieve fouten leiden tot grote verschillen.
- Antwoordt dat de burgemeester met de korpsleiding serieus kijkt naar de signalen en nader zal bespreken hoe het zit en of er acties op gezet moeten worden om te voorkomen dat het gebeurt.

Dhr. Heemstra (ChristenUnie):

- Is benieuwd naar de stand van zaken rond toenemend lachgasgebruik, aangezien de burgemeester het in kaart zou brengen en in gesprek zou gaan met de gemeenteraad en de horeca.

Wethouder De Rook:

- Antwoordt dat een gesprek met Koninklijke Horeca Nederland plaats heeft gevonden, die de zorgen delen. Lokaal worden de mogelijkheden in kaart gebracht iets in de openbare ruimte te doen.
- Vult aan dat het kabinet een onderzoek wil doen en dat de Tweede Kamer een initiatiefvoorstel heeft gelanceerd om een verbod op verkoop te onderzoeken.
- Stelt voor het onderwerp op de LTA te zetten wanneer er zicht is op een aanpak en bespreking.

B. INHOUDELIJK DEEL

- B.1. Gemeenterekeningen 2018 voormalige gemeenten Groningen, Haren en Ten Boer (raadsvoorstel 12 juni 2019) i.c.m. Rapporten van bevindingen accountants (1-7-2019) + Reactie op accountantsverslagen 2018 (collegebrief 20 juni 2019), te weten de onderdelen:**
- Groningen: - Programma 10 Veiligheid - Programma's 11, 12, 13, 14 - Paragrafen (m.u.v. 2 en 7) – Jaarrekening;**
  - Haren: - Programma 5.2 Veiligheid - Programma's 5.1, 5.10, 5.11 - Paragrafen (m.u.v. 6.7) - Jaarrekening**
  - Ten Boer: - Programma 2 Veiligheid - Programma's 1, 10 - Hoofdstuk 3 - Paragrafen (m.u.v. 7) – Jaarrekening**

Dhr. Atema (Stad en Ommeland):

- Vraagt of het mogelijk is de productiecijfers sociaal domein van aanbieders al voor 1 mei te controleren door het proces te versnellen en effectiever in te richten.
- Deelt de zorgen van de accountant over het weerstandsvermogen gezien de oplopende tekorten.
- Verbaast zich erover dat er slechts één driehoek in de wijk plaatsvond, waarbij burgemeester, politie en OM in gesprek gaan met bewoners. Na Koningsdag telde het jaar nog flink wat maanden.
- Vindt het een goede zaak dat het aantal geweldsdelicten in het uitgaansgebied is gedaald.
- Wacht nog op gevraagde cijfers over aangiftebereidheid en het gestand doen van aangiften.
- Verbaast zich over het gestegen aantal meldingen over overlast in de openbare ruimte (900 meer dan beoogd). Doen de stadswachten hun werk heel goed of is er iets aan de hand?
- Ziet dat de publieke dienstverlening aardig op orde is, behalve het terugbellen binnen 24 uur (slechts 55%) en het tijdig afhandelen van bezwaarschriften door het Noordelijk Belastingkantoor (NBK) (45%). Dit moet sterk verbeterd worden. Hoe is de situatie nu?
- Vraagt waarom de onlangs verhoogde logiesbelasting niet hoger is ingeboekt voor 2020 en verder.
- Gaat ervan uit dat de 1,5 miljoen euro die over is op integraal werken geoormerkt wordt voor 2019, aangezien de programma's twee jaar mogen duren in de voortdurende cyclus.

Dhr. Bolle (CDA):

- Is bezorgd over de negen gewapende overvallen in de afgelopen acht maanden, voornamelijk gepleegd door jonge daders. Komt hier een specifieke aanpak voor?
- Leest nergens waardoor de grote toename in meldingen overlast in de openbare ruimte komt en hoe het college ervoor gaat zorgen dat dit afneemt.
- Vermoedt dat de toename aan bestuurlijke maatregelen bij illegale prostitutie en drugspannen duidt op een intensievere en effectievere inzet. Hoe duidt het college dat?
- Ziet het aantal problematische jeugdgroepen fluctueren tussen twee en vier. De aanpak is in 2018 afgeschaald, maar het is van belang hier blijvend aandacht voor te hebben.
- Begrijpt niet dat het college de 6,9 waardering voor algemene dienstverlening best hoog vindt door het cijfer te vergelijken met het landelijk gemiddelde. Beter is het uit te gaan van de eigen ambitie en deze hoog te stellen, want het is een graadmeter hoe inwoners naar de gemeente kijken.
- Vindt het verstandig dat het college alle aanbevelingen en adviezen overneemt, maar verzoekt de raad voor het opmaken van de rekening 2019 te informeren over de stand van zaken, bijvoorbeeld ten tijde van de Voorjaarsbrief of bij voortgangsrapportages.

Mw. Jacobs (VVD):

- Verbaast zich ook over het feit dat er maar een driehoek in de wijk heeft plaatsgevonden en hoopt niet dat deze belangrijke geste naar burgers verloren zal gaan.
- Noemt de toestand in Paddepoel het dieptepunt van 2018 en hoopt dat het eenmalig zal zijn.
- Is onaangenaam verrast door de vele overvallen. In Haren waren er ook drie. Het baart met name zorgen dat de daders relatief jong zijn en dat het gaat om overvallen met veel geweld en lage buit.
- Is ook bezorgd over de toenemende ondermijnende criminaliteit. Dit staat binnenkort op de agenda.
- Hoopt dat de versterkingen snel opstarten gezien de gevoelens van onveiligheid in Ten Boer.
- Is blij dat dit jaar waarschijnlijk gestart wordt met de bouw van de nieuwe brandweerkazerne in Haren. Wanneer precies? Hopelijk voldoet het straks aan alle eisen van deze tijd.

Mw. Hessels (VVD):

- Vraagt of het bekend is waarom de waardering van gemeentelijke dienstverlening niet gestegen is en

wat ervoor nodig is om het wel te laten stijgen.

- Verwacht dat het NBK goed in de gaten wordt gehouden en dat de raad geïnformeerd wordt.
- Vraagt of de veertig datalekken werkelijk datalekken waren, van welke soort, welke lessen er zijn getrokken en of ze goed zijn opgelost.
- Is benieuwd wat dit college anders wil gaan doen om de bezuinigingen op de gemeentelijke organisatie wel te gaan halen, aangezien in 2018 3,7 miljoen euro niet is gerealiseerd.
- Informeert of het college van plan is de ozb-tarieven te verlagen, aangezien er 2,1 miljoen euro meer binnengehaald is dan begroot.

Dhr. Van der Laan (PvdA):

- Dankt de voormalige gemeenten voor hun inspanningen op het gebied van veiligheid, wat hard nodig blijft.
- Is blij met de cijfers over het escalatiemodel woonoverlast, maar mist de corporaties, die vallen onder een ander stelsel. Wil de gemeente hen ook monitoren en betrokken blijven?
- Oppert bij het escalatiemodel ook zorg te betrekken en te kijken naar systemen met buddy's of mentoren, die bewoners die het lastig hebben wegwijs kunnen maken in de wijk.
- Sluit aan bij de rondvraag van de VVD over veiligheid. Hoe kijkt het college aan tegen de misdaadcijfers?

Dhr. Bushoff (PvdA)

- Is blij met de positieve accountantsverklaring en vertrouwt erop dat het hobbeltje bij Haren in de volgende rekening opgelost is.
- Begrijpt dat er altijd verschillen zijn tussen ambities, voorspellingen en realisatie, maar roept op te blijven streven naar verbetering om de verschillen zo klein mogelijk te houden.
- Vindt de tekorten op het sociaal domein op zichzelf al vervelend, maar wijst ook op het risico dat het terechte opvangen van de tekorten leidt tot minder investeringen elders, bijvoorbeeld in het fysieke domein.
- Vindt een weerstandsratio rond de 1,0 op zich prima, maar stelt zich pragmatisch op gezien het genoemde belang te blijven investeren in de gemeente en de inwoners.
- Vraagt zich af hoe het kan dat interne bezuinigingen steeds niet gehaald worden. Zijn ze onuitvoerbaar of bestaat er weerstand om in eigen vlees te snijden?
- Looft de uitsplitsingen per inwoner van de gemeente Ten Boer en ziet dat graag terugkomen in de rekening.

Dhr. Benjamins (D66):

- Constateert dat de verbindingen tussen veiligheid, zorg, gebiedsgericht werken en het betrekken van inwoners succesvol lijkt, gezien de dalende of gelijkblijvende trend van veel veiligheidsindicatoren.
- Hoopt dat de aanpak van ondermijnende criminaliteit vruchten af zal werpen. Het is echt een kwestie van de lange adem.
- Ziet dat Groningen ervaring heeft met de aanpak van problematische jeugdgroepen, waardoor ze goed in kaart zijn en jongeren een wenkend perspectief geboden kan worden. Hopelijk leidt dit in de hele nieuwe gemeente tot oplossingen.
- Leest net als in de jaarrekening van 2017 dat voorbereidingen worden getroffen voor een visie op dienstverlening en digitalisering. Waar blijft deze? De gemeente heeft duidelijk verstand van digitalisering, zo blijkt uit de goede online presentatie van de financiële verantwoording.
- Oppert mee te doen aan de verkiezing meest klantvriendelijke organisatie van Noord-Nederland.
- Vraagt te reflecteren op het niet halen van het beoogde aantal bezwaarprocedures binnen de termijn.
- Is blij met de goedkeurende accountantsverklaring voor Groningen en Ten Boer en denkt dat het voor Haren niet onoverkomelijk is.
- Ziet uit naar de aangekondigde zoektocht naar verbeterlagen in begroting en rekening.
- Is bezorgd over de toekomst van het weerstandsvermogen, de solvabiliteit, de stijgende netto-schuldquote, het niet halen van taakstellingen en structurele exploitatieruimte, al valt die mee.
- Blijft alle vertrouwen houden in samenwerking.
- Oppert resterende wijkwethoudersbudgetten onderling in te zetten. Dat past bij maatwerk.
- Is benieuwd welke invloed het stikstofarrest heeft op het Gemeentefonds.
- Is nieuwsgierig naar de bevindingen van de accountant bij de controle op de openingsbalans.

Mw. Uneken (PVV):

- Somt een reeks veiligheidsindicatoren op waaruit niet blijkt dat het beter gaat met veiligheid en

overlast. Waarom concludeert het college dat toch? Waarom deelt het college niet het beeld dat sprake is van structurele overlast en dreiging van geweld, bijvoorbeeld in de Korrewegwijk?

- Valt het op dat de kosten voor dienstverlening, overhead en ondersteuning enorm zijn tegenomen.
- Hekelt dat er veel geld is uitgegeven aan schone energie en CO₂-reductie, terwijl de doelstellingen niet gehaald zijn. Energieverbruik neemt zelfs toe.
- Vindt het financieel beleid er een van uitholling. Er wordt te veel uitgegeven, baten worden verkeerd ingeschat, er wordt onvoldoende ingezet op andere financiering en het college zal vermoedelijk hijgerig allerlei dure klimaatplannen omarmen. Daarnaast is de organisatie versnipperd.
- Hekelt dat het college dit oplost met lastenverzwaring en een voorschot op de toekomst, waardoor de gemeente af lijkt te stevenen op grote tekorten en bezuinigingen.

Dhr. De Greef (SP):

- Ziet dat Den Haag gemeenten confronteert met tekorten op uitkeringen en zorg, en hen daardoor dwingt in hun ideologische harnas van een kleinere overheid, een verziekte zorg-, arbeids- en woningmarkt en een economie die goed uitpakt voor slechts een klein deel van de bevolking.
- Noemt als gevolgen toenemende privatiseringenafbraak van solidariteit.
- Wijst erop dat Groningen het hoofd nog boven water weet te houden, onder meer vanwege het Fonds Tekort Gemeenten, maar dat sommige andere Groninger gemeenten dreigen te verdrinken.
- Roept op met de Groninger gemeenten samen op te trekken en het Rijk een ultimatum te stellen: het terugdraaien van de bezuinigingen op jeugdzorg en anders het teruggeven van de taken per 1 januari.
- Weet dat gemeenten zelf ook een verantwoordelijkheid hebben geld goed uit te geven, maar noemt het opvallend dat in de vette jaren dezelfde retoriek gebruikt wordt als in de crisisjaren. Er is altijd wel een reden om te bezuinigen en besparen.
- Is tegen de grote uitgaven voor de verbouwing van het stadhuis, investeringen in de binnenstad en nieuwbouw voor de Oosterpoort.
- Ziet dat er tientallen miljoenen over zijn op basis van de rekening en roept op annex aan het Stedelijk Investeringsfonds een Gemeentelijk Solidariteitsfonds op te richten om te voorkomen dat mensen in de knel raken wat betreft zorg en inkomen.

Mw. Berenschot (Student en Stad):

- Is blij te zien dat het aantal geweldsdelicten in het uitgaansgebied fors is afgenomen. Hoe zou dit nog verder kunnen dalen?
- Concludeert dat cameratoezicht en het panel deurbeleid lijken te werken.
- Denkt dat een veilige plek, liefst een nachstadhuis, een goede bijdrage kan leveren.
- Vindt het positief dat er geen overtreding is geconstateerd op verkoop door coffeeshops aan minderjarigen. Dit geeft moed voor het wietexperiment. Hopelijk zal er door het experiment minder sprake zijn van drugspanden.
- Noemt het positief dat de gemeente werk maakt van digitalisering met de nadruk op betere dienstverlening. Het is belangrijk ambitieus te blijven om dienstverlening te verbeteren.

Dhr. Mellies (100% Groningen):

- Blijft streven naar nul, maar vindt dat het met de veiligheid de goede kant op gaat.
- Vraagt of wat betreft overvallen niet sprake is van een noodzaak om in te grijpen. Sinds de schriftelijke vragen zijn er vier nieuwe bijgekomen.
- Betreurt dat het doel van overlastbeperking niet is gehaald en ziet graag een nadere specificatie. Het is nu onduidelijk of het bijvoorbeeld om geluidsoverlast in woningen of baldadigheid buiten gaat.
- Vindt het digitaal werken met klantdossier een goede verbetering die al eerder ingezet had mogen worden. Vergeten terugbelafspraken passen eigenlijk niet bij digitaal werken, waarbij collega's elkaar ook zouden kunnen controleren wanneer contacten goed geregistreerd worden.
- Noemt de score van 45% tijdig afgehandelde bezwaarschriften bij de belastingen zelfs voor aanloopproblemen een slechte score.
- Vraagt hoe het kan dat dan toch 103% belastingopbrengst is gerealiseerd.
- Looft gebruik en groei van social media en ziet de overtredingen van de AVG als vervelende incidenten waar hopelijk van geleerd wordt.
- Complimenteert de aparte websites voor specifieke en grootschalige evenementen.
- Onderstreept de complimenten voor de griffie.

Dhr. Heemstra (ChristenUnie):

- Ziet dat inwoners zich over het algemeen veilig voelen en is benieuwd naar de resultaten van de

wijkenquête leefbaarheid en veiligheid 2018.

- Wil oog blijven houden voor de ellende en onzekerheid in het aardbevingsgebied, ook nu de versterking en dorpsvernieuwing op gang beginnen te komen.
- Vraagt of er een relatie is tussen afnemende aangiften en de aangiftebereidheid.
- Hoopt dat de positieve aanpak van ondermijnende criminaliteit zich voortzet.
- Is tevreden over het positieve financiële resultaat, ook al had de gemeente meer investeringen en uitgaven kunnen en willen doen.
- Ziet dreigende wolken opdoemen. De bijdrage aan het Gemeentefonds is bijna 18 miljoen euro hoger, maar kan een tegenvaller net zo onvoorspelbaar zijn? De gemeente blijkt in belangrijke mate financieel afhankelijk van het Rijk, zowel wat betreft uitgaven als inkomsten.
- Is bezorgd over het niet realiseren van bezuinigingen op de eigen organisatie, waar al tien jaar op bezuinigd wordt. Hoeveel vet zit er nog op de botten?
- Sluit aan bij de accountant dat risicomanagement nog belangrijker gaat worden.
- Wijst op afnemend eigen vermogen, solvabiliteit en andere kerngetallen. Ook daalt het weerstandsvermogen, al is het nog op het gewenste niveau. De gemeente moet nog kritischer zijn op inkomsten en uitgaven en het Rijk blijven wijzen op zijn verantwoordelijkheid.

Mw. Wijnga (GroenLinks):

- Complimenteert het voormalige college van Ten Boer dat er goede stappen zijn gezet in de communicatie met inwoners, waar GroenLinks vaak op gehamerd heeft.
- Heeft als hoogste prioriteit bij veiligheid preventie en ziet dat ook goed terug.
- Maakt zich wel zorgen over de conclusies over veiligheid. Vaak is er veel meer gedaan dan de resultaten doen vermoeden, bijvoorbeeld bij alcohol- en drugsbeleid jongeren. Scholing, voorlichting en preventie zijn lastig in resultaten te vatten, maar de rekening doet de situatie niet altijd recht.
- Vindt het daarom moeilijk af te leiden welke zaken wel en niet werken.

Dhr. Been (GroenLinks):

- Vraagt waarom bezuinigingen niet gehaald worden, soms steeds weer. Het aanbestedingsvoordeel inleen is een voorbeeld, met een nadeel van 1,3 miljoen euro, het jaar ervoor 1,6 miljoen. Wanneer denkt het college dit wel te realiseren? En is tot die tijd een lagere bezuiniging realistischer?
- Valt het op dat een deel van de resultaten op dezelfde posten herbestemd wordt, terwijl een ander deel vrijvalt. Hoe weegt het college dit integraal af in relatie tot de inhoudelijke doelen?

Dhr. Van Zoelen (Partij voor de Dieren):

- Vraagt zich af hoe de raad meldingen huiselijk geweld kan monitoren die nu door lokale teams opgepakt worden en niet bij Veilig Thuis.
- Sluit aan bij CDA wat betreft jongeren en overvallen.
- Ziet belangrijke verbeterlagen te maken bij terugbelafspraken.
- Roept op oog te houden voor mensen die digitaal minder vaardig zijn.
- Vindt het opmerkelijk dat de kosten voor referendum en verkiezingen zo uit te pas lopen.
- Pleit voor het herzien van afspraken met de accountant om de kosten binnen de perken te houden.
- Wil af van de hondenbelasting en vermoedt op termijn een meerderheid. Wil het college alvast dekking onderzoeken? Logiesbelasting op Airbnb zou een goede optie zijn.
- Ziet veel mooie projecten en samenwerkingsverbanden ontstaan in verschillende wijken. Kunnen sommige niet breder uitgerold? Zoals Bijstand op maat in Kostverloren of de afvalbakken van de coöperatieve wijkraad. En kunnen wijkwethouders niet onderling budget uitwisselen?
- Vindt het positief financieel resultaat opmerkelijk in het licht van de voortgangsrapportage.

Korte schorsing

Wethouder De Rook:

- Meldt dat de burgemeester en de politie inmiddels werken met een taskforce overvallen om met meer surveillance en andere maatregelen een betere diagnose te stellen en betere maatregelen te kunnen treffen.
- Vindt het goed nieuws dat de organisatie in staat is gebleken meer overlastmeldingen af te handelen. De Veiligheidsmonitor is een beter instrument om te bepalen hoe het met overlast gaat. Dat geldt ook voor de vraag van het CDA over bestuurlijke maatregelen op drugspanden en illegale prostitutie.
- Deelt dat driehoek in de wijk een goede vorm is om met inwoners in gesprek te gaan over veiligheid.

- Benadrukt dat Koningsdag echt heel veel inzet heeft gevraagd van de veiligheidskolom, waardoor de driehoek in de wijk erbij is ingeschoten. Dit jaar zal het weer op afgesproken niveau zijn.
- Beamt dat de problematiek met jeugdgroepen weer toeneemt. Het fluctueert doordat sommige groepen uit elkaar vallen wanneer jongeren ouder worden en andere juist ontstaan. De aanpak moet weer intensiever met handhaving én perspectief per groep.
- Kan nu niet aangeven wanneer er een nieuwe brandweerkazerne in Haren komt, omdat de Veiligheidsregio daarover gaat, maar houdt de raad op de hoogte.
- Legt uit dat de rekening bij woonoverlast rapporteert hoe vaak een bestuurlijke maatregel is opgelegd. Met corporaties wordt er in de ketenaanpak hard aan gewerkt om dat te voorkomen en andere oplossingen te vinden. Het betekent dus niet dat er geen aandacht voor is.
- Reageert richting PVV dat er weliswaar incidenten zijn, maar dat het steeds beter gaat met de veiligheid en dat Groningen een van de veiligste grote steden van Nederland is. Het feit dat de raad overvallen bespreekt, geeft al aan dat ze niet normaal zijn. Dat niveau moet goed blijven.
- Stelt voor de discussie over indicatoren te voeren in het gesprek met het audit committee over het vormgeven van de volgende begroting. De jaarrekening gaat uit van de begroting.
- Beamt dat het niet gaat zoals zou moeten bij het NBK en is in gesprek over een maatregelenpakket om de doelstellingen beter te halen. Daar is vanuit de gemeente ook wat extra's voor nodig.
- Vindt benchmarks wel degelijk zinvol. Een 6,9 betekent iets heel anders wanneer andere gemeenten een 9,0 scoren.
- Stelt dat de dienstverlening op peil is gehouden, maar dat de verwachtingen van inwoners toenemen. Dit kan de verminderde tevredenheid verklaren.
- Kijkt niet lijdzaam toe en heeft extra geld beschikbaar in de begroting 2019 om juist de digitale dienstverlening te verbeteren om toe te groeien naar de 7,0.
- Noemt het winst dat terugbellen in elk geval goed in beeld is. Het KCC vangt dit goed op. Waar het misgaat, is vaak wanneer het KCC een terugbelverzoek naar een andere afdeling uitzet.
- Zet er actie op om het terugbellen te verbeteren, want de gemeente moet beloften nakomen.
- Stelt D66 gerust dat de visie op dienstverlening er is en dat ermee gewerkt wordt. Wanneer er behoefte aan is, dan kan het college deze aan het papier toevertrouwen.
- Beamt dat het aantal meldingen van datalekken is toegenomen, maar ziet dat als een goed teken omdat er sprake is van verbeterde alertheid en niet van meer lekken.
- Ziet vooralsnog geen belemmering deel te nemen aan de verkiezing voor klantvriendelijkste organisatie van Noord-Nederland, maar wil even uitzoeken wat het precies inhoudt.
- Legt uit dat er niet echt 39 miljoen euro over is, veel wordt meteen ingezet voor zaken die over de jaargrens heen zijn geschoten en alsnog gerealiseerd worden.
- Is het met de PvdA eens dat een overschot niet iets positiefs is. Het streven moet inderdaad zijn om de afwijkingen, positief en negatief, zo gering mogelijk te laten zijn en zo meer mogelijk te maken.
- Vindt met name het verschil met de tweede voortgangsrapportage fors. Deels valt het te verklaren door projecten die bijvoorbeeld niet in december, maar in januari gerealiseerd worden.
- Legt uit dat het oorspronkelijke idee van het integrale afwegingsmoment is om tussen college en raad de discussie te voeren over welk geld opnieuw in te zetten en welk geld vrij te laten vallen.
- Vervolgt dat bij de totstandkoming een aantal afspraken is gemaakt over welk type maatregelen en programma's automatisch wordt herbestemd. Het afwegingsmoment zou dan over het restant gaan.
- Ziet in de praktijk dat het her te bestemmen bedrag hoger is dan het rekeningresultaat, waardoor het college juist heeft moeten schrappen in de herbestemmingen om de rekening sluitend te krijgen.
- Heeft dat niet politiek-bestuurlijk aangepakt, maar vooral gekeken naar welke programma's in de problemen zouden komen zonder herbestemming. Zo is bij gebiedsgericht werken ingeschat welke herbestemming noodzakelijk is om het programma voor 2019 uit te voeren. Dat is een lager bedrag, en daarom is besloten bij de tweede voortgangsrapportage te beoordelen of een extra voorziening nodig en wenselijk is.
- Lijkt het goed het integraal afwegingsmoment een keer goed te evalueren nu het anders uitpakt.
- Antwoordt dat wijkwethouderbudgetten onderling al uitgewisseld worden.
- Vindt het een terechte vraag hoe reëel het is te verwachten dat de 15 miljoen euro aan openstaande taakstellingen op de eigen organisatie nog behaald kunnen worden, omdat bepaalde afdelingen op een minimum aan dienstverlening lijken te zitten, en komt hierop terug bij de begroting 2020.
- Beamt dat de aanbesteding inleen weerbarstiger is gebleken dan gedacht. De taakstelling is

verlaagd naar 800.000 euro in de begroting 2019 en het college verwacht dat te halen.

- Beamt dat het stikstofarrest een risico inhoudt. Wanneer rijksprojecten erdoor worden uitgesteld, dan heeft dat zijn weerslag via de trap-op-trap-af-systematiek.
- Antwoordt dat PwC de eerste inzichten heeft gedeeld over de openingsbalans. PwC is in hoofdlijnen akkoord en bevestigt dat het conform de BBV-regels en een juiste weergave is.
- Gaat bij het volgende agendapunt in op de bijdrage van de SP over het meerjarenbeeld.
- Acht bijstelling van ozb-tarieven niet aan de orde gezien de financiële situatie en de besluitvorming van de raad. De opbrengsten zijn gestegen door de stijgende huizenprijzen.
- Komt bij de tweede voortgangsrapportage specifiek terug op de aanbevelingen van de accountant.
- Legt uit dat de eerste voortgangsrapportage een hogere opbrengst logiesbelasting laat zien, niet door de onlangs besloten tariefverhoging, maar door het toegenomen aantal bezoekers.

B.2. Voortgangsrapportage 2019-I (collegebrief 12 juni 2019) i.c.m. Begrotingswijzigingen 1e kwartaal 2019 Voortgangsrapportage (raadsvoorstel 12 juni 2019) + Openingsbalans 2019 gemeente Groningen (raadsvoorstel 20 juni 2019) i.c.m.

B.3. Financieel Meerjarenbeeld 2020-2023 (raadsvoorstel 20 juni 2019) i.c.m. Meicirculaire gemeentefonds 2019 (raadsvoorstel 20 juni 2019)

Dhr. Van Zoelen (Partij voor de Dieren):

- Vraagt hoe standvastig de prognose van 5,8 miljoen euro is na herverdeling van het rekeningresultaat en met de diverse onzekerheden uit de brief en de sterk fluctuerende rijksmiddelen.
- Kan verder instemmen met de openingsbalans en de technische begrotingswijzigingen.
- Benadrukt dat partijen die in Den Haag de macht hadden en hebben voornamelijk verantwoordelijk zijn voor de tekorten vanwege BUIG, jeugdzorg en het pensioenakkoord.
- Pleit ervoor niet te tornen aan de duurzaamheidsambities, vergroening, zorg en armoedebestrijding.
- Roept op bepaalde bouwprojecten on hold te zetten of af te schalen door bijvoorbeeld te besparen op het stadhuis, de binnenstadsvisie en door geen heel dure nieuwe Oosterpoort neer te zetten.

Dhr. Atema (Stad en Ommeland):

- Verbaast zich niet over het verslechterde meerjarenbeeld en stemde tegen de begroting, omdat noodzakelijke bezuinigingen uitbleven en vanwege ontbrekend vertrouwen om de hoge ambities waar te maken zonder de lasten verder te verzwaren.
- Ziet vrijwel maandelijks besluiten tot lastenverhogingen. Hoelang kunnen de sterkste schouders het nog volhouden om de steeds zwaardere lasten te dragen?
- Waarschuwde meermaals lasten niet te ver door te schuiven.
- Roept op de oppositie te betrekken in de opmaat naar de begroting 2020. Bij pijnlijke keuzes is een breed draagvlak nodig en wenselijk.

Mw. Hessels (VVD):

- Was al niet enthousiast over het financieel beleid dat uit de begroting sprak en is dat nog minder nu het tekort nog hoger uit blijkt te vallen.
- Vraagt of het college inzet op een tegemoetkoming uit Den Haag wat betreft BUIG.
- Is tegen verdere lastenverzwaring en voor het bijstellen van ambities.
- Oppert te bezuinigen op de basisbaan (of op zijn minst uitstel), wijkvernieuwing, vergroening van de leefomgeving en vastgoed (middels verkoop).

Mw. Uneken (PVV):

- Heeft niet het idee dat geld voor zorg op een juiste manier wordt uitgegeven. Er worden allerlei structuren en steunmaatregelen in het leven geroepen die overbodig zijn. Te vrezen valt dat de afwijking van nu al 1,6 miljoen euro nog veel hoger uit zal gaan vallen.
- Concludeert dat het Rijk vindt dat het goedkoper kan wat betreft loon- en prijsstijging.
- Wil in elk geval bezuinigen op de klimaatplannen.

Dhr. Heemstra (ChristenUnie):

- Had het graag anders gezien, maar verbaast zich niet over het geprognosticeerde verlies van 5,8 miljoen euro gezien de lagere inkomsten, hogere uitgaven en de lastig te realiseren bezuinigingen op de eigen organisatie. Het grote aantal onzekerheden stemt ook niet positief.
- Vindt het opvallend dat het Rijk uitgaat van lagere lonen en prijzen.
- Ziet opnieuw structurele tekorten op taken die gedecentraliseerd zijn, die praktisch onmogelijk op lijken te lossen binnen de eigen begroting. Toch moet opnieuw kritisch gekeken worden naar de

investeringsagenda.

- Constateert dat de gemeente niet alleen staat in de oproep naar Den Haag: twee derde van de gemeenten kampt met forse structurele tekorten, onder andere op jeugdzorg.
- Vraagt zich af hoeveel besparingen nog verantwoord zijn voor het uitvoeren van gemeentelijke taken en het functioneren van de gemeente.

Mw. Berenschot (Student en Stad):

- Is met name verontrust door de tekorten in de zorg, die nooit ten koste mogen gaan van goede zorg. Zijn de tekorten van invloed op de kwantiteit en kwaliteit van de verleende zorg?

Dhr. Bolle (CDA):

- Denkt dat de kaasschaaf niet volstaat en dat de bezem nodig is om het meerjarenbeeld positief om te buigen. Wettelijke taken staan buiten kijf en daarnaast is een discussie op zijn plaats voor welke extra ambities er meerderheden te vinden zijn, breder dan alleen de coalitie.
- Valt het tegen dat coalitiepartijen zelf weinig tot niet met gevraagde oplossingsrichtingen komen. Het blijft ijzingswekkend stil, alsof er niets aan de hand is.
- Beamt dat het tekort deels veroorzaakt wordt doordat er op bepaalde onderdelen te weinig geld uit Den Haag komt, maar heeft geen bezwaren gehoord in jaren dat er meevallers waren.
- Wijst erop dat de gemeente al jarenlang structureel te veel geld uitgeeft en een hoge netto-schuldquote heeft. Daardoor is de financiële situatie zo slecht dat een tegenvaller van 10 miljoen euro op een begroting van 1,1 miljard meteen een kerntakendiscussie noodzakelijk maakt.

Dhr. Benjamins (D66):

- Staat achter de oplossingsrichtingen die het college voorstelt.
- Heeft al meerdere jaren de kerntakendiscussie genoemd.

Wethouder De Rook:

- Blijkt terug dat de circulaire in maart 2018 werd aangepast aan de plannen van het nieuwe kabinet, waarbij het beeld was dat Groningen er voor 2022 40 miljoen euro bij zou krijgen. Het Interbestuurlijk Programma werd ingericht om samen met gemeenten investeringen te doen.
- Zag sindsdien volumegroei in het sociaal domein, loon- en prijscompensatie en onderuitputting van rijksbestedingen, waardoor het beeld is omgeslagen naar 43 miljoen euro aan extra kosten buiten de gemeentelijke invloedssfeer, tegenover 25 miljoen euro aan budget om dat op te lossen.
- Stelt dat er geen financieel probleem was geweest zonder de toegenomen kosten, met name in het sociaal domein. De gemeente had dan met iets meer buffers de investeringsagenda kunnen uitvoeren.
- Kijkt aan tegen een meerjarentekort van 13 miljoen euro met de nieuwe ontwikkelingen in BUIG, volumegroei sociaal domein en herijking van verdeelmodellen, waar Groningen telkens notoir slecht uitkomt. Dit terwijl het flexibele deel van de begroting 100 tot 150 miljoen euro bedraagt.
- Reageert richting CDA dat de afgelopen tien jaar vaak en veel bezuinigd is: 70 miljoen euro in 2010, 10 miljoen in 2013 en 15 miljoen in de vorige coalitie. Deze coalitie moet de investeringsagenda zien te financieren met besparingen tegen de achtergrond van het grote financieel tekort.
- Geeft aan dat de opgave zo groot is dat ieder beleidsterrein geraakt zal worden. Het raakt dus niet alleen plannen van de coalitie, maar elke raadsfractie die investeringsplannen heeft.
- Is blij met het aanbod van Stad en Ommeland en hoort graag hoe de fractie het liefst betrokken zou willen worden, want vooralsnog heeft de fractie steeds tegen noodzakelijke keuzes gestemd.
- Inventariseert waar allemaal geld aan uit wordt gegeven en zal opnieuw kijken naar het kostenbewustzijn in de organisatie ondanks alle eerdere bezuinigingen.
- Zal ook moeten kijken naar de ambities, maar benadrukt dat het coalitieakkoord breedgedragen oplossingen biedt voor problemen waar Groningen voor staat. Gierend tot stilstand komen kan de gemeente zich in deze tijd niet veroorloven.
- Ziet een spanning tussen hoe de gemeente wil en kan zijn. De vraag ligt op tafel of de dienstverlening wel op peil gehouden kan worden, met tegelijk een robuust meerjarenbeeld. Het college zal de raad meenemen in het aanvliegen van deze majeure opgave.
- Antwoordt Student en Stad dat de tekorten op dit moment geen gevolgen hebben voor de zorg, omdat het college ervoor kiest bij te passen. Het heeft wel consequenties voor de rest van de begroting en de houdbaarheid daarvan.
- Reageert richting SP dat de VNG ook al gesproken heeft over de mogelijkheid taken terug te geven aan het Rijk. Gemeenten willen deze taken echter graag uitvoeren, omdat zij in staat zijn betere dienstverlening te bieden door zorgtaken in samenhang te coördineren.

- Geeft aan dat die mooie doelstelling tegen de achtergrond van deze budgetten schier onmogelijk is.
- Kan wel een streep trekken, maar voelt niet voor de maatschappelijke gevolgen van wachtlijsten of mensen die bepaalde zorg en ondersteuning niet meer ontvangen. Politieke statements hebben gevolgen voor mensen en het lokaal bestuur probeert die zoveel mogelijk te beperken.

Agendapunten B1, B2 en B3 worden gezamenlijk als discussiestuk geagendeerd voor de raad van 10 juli 2019.

B.4. Programmakader Nationaal Programma Groningen (wensen en bedenkingen) (collegebrief 26-6-2019)

Dhr. De Greef:

- Maakt zich grote zorgen over de vage en megalomane projecten waar inwoners niets aan hebben, terwijl gemeenschappen het geld niet uit mogen geven aan voorzieningen als zwembaden en sportvelden, die door bezuinigingen onder druk staan en die wel zorgen voor sociale samenhang.
- Concludeert dat inwoners helemaal geen extra plus krijgen en veel te weinig betrokken worden, laat staan dat ze zeggenschap hebben.
- Ziet een schip met geld uitvaren naar chemiebedrijven, de RUG, de Hanze en opportunistische subsidieverslinders nog voordat een Groninger er wat van heeft kunnen vinden.
- Pleit voor projecten waar echte mensen om vragen en die tegemoetkomen aan echtemensenwensen, zoals in Woltersum is gebeurd.
- Vindt dat de stakeholdersbijeenkomst weinig tot niks heeft toegevoegd aan het magere stuk.
- Vreest dat wanhoop en cynisme van de Groningers alleen maar zal groeien wanneer er geen concreet voorstel komt om wensen van echte mensen te verzamelen.
- Roept op de handen ineen te slaan op alle dossiers waar Groningen achtergesteld wordt, niet alleen aardbevingen, maar ook bijstand, jeugdzorg en infrastructuur, terwijl de behoefte groot is. Het is tijd om samen een vuist te maken richting Den Haag.

Dhr. Mellies (100% Groningen):

- Vindt dat het NPG merkbaar ten goede moet komen aan getroffen inwoners.
- Kan zich vinden in de uitgangspunten over samenhang van schade, versterking en perspectief.
- Staat achter meetbare doelen met een grondslag in welvaart, nu en in de toekomst, maar vindt duurzaamheid niet bijdragen aan het individu en dus niet thuishoren in het NPG.
- Vindt een indicator over percentage woningen zonder grote gebreken interessant om de schade in beeld te brengen, maar de indruk moet niet gewekt worden dat het NPG ingezet wordt voor intensivering van de schadeafhandeling.
- Lijkt het niet goed ambities te ontleen aan of te laten beperken door een referentieregio, wel om een ondergrens vast te stellen op basis van een andere regio.
- Vindt de volgende zaken niet direct bijdragen aan inwoners: het energieneutraal maken van de gebouwde omgeving, een toekomstbestendige relatie tussen landbouw en natuur en CO₂-negatieve chemische industrie.
- Vraagt zich af of het klimaatadaptief inrichten van de stad wel in het NPG thuishoort, aangezien de stad relatief weinig is getroffen.
- Is niet tegen duurzaamheidsdoelen, maar vreest dat de overheid het NPG als makkelijk potje ziet om eigen doelen te realiseren, terwijl het NPG ten goede zou moeten komen aan getroffen inwoners.

Mw. Uneken (PVV):

- Stemt in met de uitwerking van uitgangspunten, mits snel, transparant en met voldoende middelen.
- Vindt het goed de CBS-indicator van brede welvaart te gebruiken, zodat evaluatie en bijsturing door de raad mogelijk worden.
- Vreest anderzijds dat brede welvaart zo breed is dat het de deur openzet voor een soort leefbaarheidsprogramma's, waar andere middelen voor te vinden zouden moeten zijn.
- Is niet voor het toevoegen van fysieke leefomgeving als thema, omdat het in strijd is met de CBS-lijn en de deur openzet voor klimaatmaatregelen. NPG zou zich niet moeten richten op investeringen die al vanuit reguliere lijnen worden opgepakt.
- Stelt dat geen enkele regio vergelijkbaar is met Groningen en Drenthe, omdat nergens anders sprake is van aardbevingsschade als gevolg van gaswinning. Een vergelijking tussen regio's is relevant voor regionaal economisch en sociaal beleid en dat is aan de provincie.
- Vreest dat aan de evaluatie ambities ontleend worden die nog meer opschuiven naar meetbare doelen

in de fysieke leefomgeving, zoals vierkante meter zonnepanelen, terwijl geluk en welbevinden niet te kwantificeren zijn. De politiek wil immers scoren.

- Juicht een benchmark alleen toe bij een goed en transparant beleidsproces om resultaten te vergelijken en daar slaagt de overheid niet in. De raad krijgt onvoldoende inspraak.
- Mist argumentatie voor de ordening van doelen en betwist de relevantie van containerbegrippen als fysieke leefomgeving, die afleiden van de kern: herstel.

Dhr. Van Zoelen (Partij voor de Dieren):

- Vindt het een goed idee om versterking en schadeafhandeling als randvoorwaarden te stellen, zolang er geen geld van NPG naartoe gaat.
- Staat achter het hanteren van brede welvaart, minus economische groei, dat eerder een probleem is.
- Steunt het meten van gezondheid en welbevinden van mens en dier, kwaliteit van natuur en milieu, opleidingsniveau, vertrouwen in politiek en bestuur, en het toevoegen van fysieke leefomgeving, al mist de fractie daar juist klimaat en natuurdoelen, in tegenstelling tot de PVV.
- Vindt dat Groningen met geen enkele andere regio te vergelijken is vanwege de unieke ellende.
- Is het deels eens met de ordening van doelen en spreekt hier graag nader over door, omdat het wel erg rond economie gegroepeerd lijkt te zijn.

Mw. Schoutens (GroenLinks):

- Vindt het positief en belangrijk samen op te trekken met statenleden en raadsleden uit de regio.
- Vindt brede welvaart veelomvattend en goed passen bij het bieden van perspectief.
- Begrijpt dat het begrip te breed is en dat een relevante selectie van onderwerpen nodig is en goede indicatoren. Het NPG moet geen bureaucratie worden, maar enthousiasmeren.
- Hecht eraan altijd in gedachten te houden wat belangrijk is voor de inwoners en om na de zomer met hen in gesprek te gaan over de geformuleerde ambities. Gehele overeenstemming moet het streven zijn, al is het nooit helemaal haalbaar.
- Staat achter ruimhartig schadeherstel en duidelijkheid over versterking als randvoorwaarde voor het succesvol kunnen bieden van perspectief en roept het college op zich te blijven inzetten in Den Haag voor zoveel mogelijk helderheid en concrete afspraken.
- Vindt referentiegebieden cruciaal voor het formuleren van concrete en meetbare doelen.
- Ziet graag dat de adviezen van Deetman en Pastors breed omarmd worden.

Dhr. Rebergen (ChristenUnie):

- Wordt niet vrolijk van de voortgang van versterking en schadeafhandeling, al zijn er lichtpuntjes nu het kabinet het in één wet publiek wil regelen en komt er een regeling voor snelle afwikkeling van een deel van de schade. Ook vernietigde de rechter gelukkig het gaswinningsbesluit.
- Is voor het toevoegen van fysieke leefomgeving en het vinden van een vergelijkbare regio, maar dan liever over het geheel dan per thema. Kan dat nog worden meegenomen?
- Lijkt de ordening van doelen bij brede welvaart prima. Indicatoren maken het pas concreet.
- Ziet graag bij de volgende gezamenlijke conferentie een schets van het proces om te komen tot een gezamenlijke visie en ambities. Is het de bedoeling dat iedereen samen overlegt of stelt iedere gemeente eigen prioriteiten die vervolgens samengevoegd worden?
- Vindt dat het geld terecht moet komen waar dat het hardst nodig is, dat inwoners betrokken moeten worden en hun initiatieven ondersteund.
- Hoopt dat het geld als vliegwiel gebruikt wordt om meer investeringen aan te trekken.

Dhr. Benjamins (D66):

- Vindt de conclusies van de stakeholdersbijeenkomst essentieel: de betekenis voor inwoners moet centraal staan, arbeidsparticipatie als centraal doel van brede welvaart, synergie van investeringen, toegang tot arbeidsmarkt, digitale vaardigheden en streven naar samenhang.
- Vindt dat iedereen in de regio een toekomst op moet kunnen bouwen. Zorgvuldige woordkeuze is essentieel: het gaat om een wenkend perspectief, want een perspectief kan ook negatief zijn.
- Ziet fysieke leefomgeving als een waardevolle toevoeging.
- Roept op gezamenlijkheid te laten ontstaan, zonder dat altijd sprake hoeft te zijn van unanimiteit. Soms kan gemeenteverstijgend gewerkt worden, soms niet, maar altijd structuurversterkend.
- Staat achter de voorgestelde ordening van doelen en benadrukt het belang van samenhang.

Dhr. Bushoff (PvdA):

- Kan zich in grote mate vinden in het advies van Deetman en Pastors en roept op in alle gremia te pleiten dit over te nemen. Dit geeft ook antwoord op de vijf vragen uit het stuk.

- Ziet als belangrijke kern van het advies dat het nog een stuk concreter moet worden.
- Leest dat bepaalde zaken aan de provincie zouden zijn, maar roept op de positie van de gemeente te borgen op terreinen waar het de gemeente echt wel aangaat, zoals arbeidsmarkt en opleidingen.

Dhr. Ubbens (CDA):

- Sluit grotendeels aan bij ChristenUnie.
- Vraagt zich af wat de gemeenschappelijke ambitie is. Die zou concreet en meetbaar moeten zijn, want verbetering of versterking is niet te controleren. Referentiegebieden kunnen helpen.
- Kan zich voorstellen dat bepaalde ambities geschrapt worden in het streven naar een zo breed mogelijk draagvlak, zoals duurzaamheid, wanneer veel partijen daar moeite mee hebben.

Mw. Jacobs (VVD):

- Sluit grotendeels aan bij eerdere sprekers.
- Vindt saamhorigheid van het grootste belang om te voorkomen dat lokaal incidenteel perspectief wordt geboden in plaats van regionaal structureel wenkend perspectief.
- Benadrukt dat het geld het gebied ten goede moet komen en geen gaten in de begroting moet dichten door gemeentelijke plichten en taken te financieren.
- Staat positief tegenover de vijf vragen.
- Reageert richting SP dat de raadsleden volksvertegenwoordigers zijn en bij uitstek de stem van burgers mee zullen nemen.

Wethouder Van der Schaaf:

- Proeft een zeker ongemak doordat het veel beter op gang komen van shadeafhandeling en versterking een noodzakelijke randvoorwaarde is, maar dat er daarnaast veel meer nodig is.
- Ziet het als de verantwoordelijkheid van volksvertegenwoordiging en bestuur om te waken voor te veel cynisme over de mogelijkheden die er zijn voor het gebied en de democratie.
- Verzet zich tegen de tegenstelling alsof er projecten zijn voor inwoners en projecten voor de overheid of instituten. De overheid vertegenwoordigt de bevolking en plannen zullen in dialoog tussen bestuurders, volksvertegenwoordigers, instellingen en bevolking tot stand moeten komen.
- Vindt een brede aanpak passen bij het doel dat het ten goede moet komen aan de bevolking en het gebied, waarbij het gaat om een startbedrag dat meer investeringen uit moet lokken en door samenhang en draagvlak leidt tot een wenkend perspectief en de motivatie nog meer te doen.
- Stelt dat het dan inderdaad gaat om economie, opleidingen, duurzaamheid, klimaat, energiezuinigheid, fysieke leefomgeving en kwaliteit van woningen. Het sociaal-economisch perspectief moet structureel op een hoger niveau gebracht worden door het NPG.
- Vindt dat zeggenschap, participatie en interactie met de bevolking essentieel zijn voor het slagen van het NPG. De plannen dalen niet van bovenaf neer, maar zullen voor een heel groot deel door de bevolking gedragen worden en in permanente dialoog tot stand komen.
- Ziet breed draagvlak voor brede welvaart en het toevoegen van fysieke leefomgeving, waarop de aardbevingen een enorme impact hebben en waar veel belang aan wordt gehecht als ruimtelijk kapitaal van het gebied.
- Stelt met het vergelijken met andere regio's niet het unieke karakter ter discussie, maar wil er de effectiviteit mee meten om de best mogelijke keuzes te kunnen maken.
- Ziet als nadeel van één referentiegebied dat het niet waarschijnlijk is dat één regio op elk vlak goed vergelijkbaar is. Het programma is breder dan NPG Rotterdam. Samenhang is wel van belang, waar het advies ook met name op doelt.
- Reageert richting Partij voor de Dieren dat het uitgangspunt is dat het ene doel niet ten koste mag gaan van het andere. Economische groei mag niet schadelijk zijn voor sociale of duurzaamheidsdoelen, bijvoorbeeld.
- Ziet de adviezen van Pastors en Deetman als uitstekende basis om het kader verder uit te werken.
- Wijst erop dat Pastors en Deetman raden en Staten oproepen gezamenlijke moties in te dienen om het proces in deze fase meer concrete richting mee te geven.
- Beamt het spanningsveld tussen maximaal draagvlak en maximale scherpste. Besturen is altijd het streven naar een optimum.
- Is er wel van overtuigd dat een waterig algemeen verhaal de regio onvoldoende verder zal helpen en dat er echt ambities nodig zijn om de regio sociaal-economisch op een hoger niveau te brengen. Energie en duurzaamheid zijn daar onlosmakelijk mee verbonden, zeker in een regio die zo geteisterd is door de negatieve effecten van fossiele brandstoffen.

- Geeft aan dat de burgemeester zich bij uitstek hard heeft gemaakt voor het garanderen van de positie van gemeenten. Het is ook vastgelegd in de bestuurlijke overeenkomst. De provincie zal zich goed realiseren niks te kunnen bereiken zonder samenwerking met gemeenten. De Arbeidsmarktregio blijft in de lead op haar terrein.
- Lijkt het verstandig het proces van betrokkenheid van raad en bevolking voortdurend te blijven bespreken, nader uit te werken en te verbeteren.

De collegebrief wordt als bespreekpunt geagendeerd voor de raad van 10 juli 2019.

De voorzitter sluit de vergadering onder dankzegging om 22.56 uur.